نمره ۲۲۰ ایکنجی دوره

مدیر :
فتحی خشگنابی
اداره‌سی‌نین محلی ستارخان خیابانی

آذربایجان

جمعه ۲۴ خرداد ۱۳۲۵

قیمتی ۵۰ دینار

آیلیق	ایلیک	
۶	۱۲۰	ریال
۳	۶۵	۰
	۳۰	۰

بو روزنامه آذربایجان دموکرات فرقه سی‌نین اورقانیدیر

آقای پیشه‌وری‌نین

تبریز رادیوسیندا ایتدیگی بیانات

محترم هموطنلر !

بیر آی دوام ایدن دانیشیقلاردان صونرا خلقیمیزین و عموم ایرانلیلارین صبرسیزلیک ایله گوزله‌دیکلری سازش عملی اولوب آقای قوام‌السلطنه‌نین سیاسی معاونی آقای مظفر فیروزین تحت ریاستینده شهریمیزه گلن هیئت ایله آرامیزده تاریخی بیر قرارداد امضا ایدیلدی.

قراردادین مضمونی بیر نئچه دقیقه‌دن صونرا عمومه اعلان ایدیله‌جکدیر.

بو قرار جناب آقای قوام‌السلطنه کابینه‌سی و آذربایجان مجلس ملی‌سی طرفیندن تصدیق ایدیلدیکدن صونرا موقع اجرایه قویولاجاقدیر.

بیز دانیشیقلارین گیدیشی و امضا ایدیلن قراردادین معنی و اهمیتی بارەسینده چوق تیز بیر زماندا فرقه و خلقیمیزه گئنیش بیر صورتده معلومات ویره‌جگیز.

بوگون بوقدر دیه بیلرم که آذربایجان خلقی ۱۲ شهریورده انتشار ویردیگی بیانامه‌ده گوستریلن تقاضالرین تمامیله تقریباً محاربه و دعواسیز اولاراق الده ایتمگه موفق اولموشدیر.

بو قراردادین تک آذربایجان‌ده گل، بوتون ایران خلقی ایچون چوق بویوک اهمیتی واردیر.

بو واسطه ایله یاریم قرن ایران آزادیخواه و وطن پرورلرین آرزو ایتدیگی تورپاق مسئله‌سی حقینده بویوک و اساسلی بیر قدم گوتورولمیش اولدی.

بوتون ایراندا دموکراسی اصولینین اجراسی و آزادلیغین تأمینی ایچون یئنی انتخابات قانونینین یارادیلماسینی دولت تعهد ایتدی، تمام حقوق اجتماعی‌دن محروم ایدیلمیش آنا و باجیلاریمیزین انتخاب اولوب، انتخاب ایتمک حقینه اعتراف ایدیلدی و بونون عملی اولماسی ایچون دولت طرفیندن صریح تعهد امضالاندی.

آذربایجان خلقی‌نین عملی ایتدیگی ملی دیلی رسمیتله قبول ایدیلمه‌سینی مخصوصاً قید ایتمک لازمدیر، بوندان صونرا آذربایجان اوز دیلینده تعلیم و تربیت آلا بیلدیگی کیمی اوز اداره‌لرینی‌ده اوزیینین انتخاب ایتدیگی آذربایجانلیلار واسطه‌سیله اوز دیلینده اداره ایده‌جکدیر.

بونلارین هامیسیندان داها قیمتلی، لهجه‌میزین دولت طرفیندن دموکراتیک بیر نهضت تانیلماسیدیر.

بو خصوصدا مملکتین باش وزیری آقای قوام‌السلطنه‌نین همت، صداقت و فداکارلیغینا مدیونوق.

بیز، آقای قوامین تورپاق مسئله‌سی و ارتجاع عنصرلریله آپاردیغی مبارزه‌نی تقدیر ایتمه‌یه بیلمه‌ییک و اینانیریق که اونلار ایرانین ترقیسی و ایرانلیلارین سعادتینی تأمین ایتمک ایچون باشلادیقلاری دموکراتیک اصلاحاتی عموم آزادیخواهلارین پشتیبانلیغی ایله ادامه ویره‌جکدیر.

آذربایجان خلقی جوانمرد، حق شناس و صمیمی بیر خلق اولدیغی ایچون آقای قوامین اولکه آزادلیغینی تأمین ایتمک یولوندا گوستردیکلری همتی اونوتمایوب اونون حقیقی آزادلیق و واقعی دموکراتیک اصلاحات اوغروندا گوردیگی ایشلرین عملی اولماسی ایچون هر گونه مساعده‌یه حاضر اولدیغینی اثبات ایده‌جکدیر.

بو قرارداد ایله خلقیمیزین مبارزه تاریخینده یئنی بیر دور باشلانیر، اولا بیلسین که بو مبارزه داها چتین و داها آغیر شرایط آلتیندا ادامه تاپسین، لاکن آزادلیق یولوندا هر بیر فداکارلیغا آماده و حاضر اولان بیر خلق هیچ بیر وقت

بقیه‌سی ۳نجی صحیفه‌ده

رضا آذری

مدنیت اوجاغی اولان

دارالفنونین افتتاحی

چهارشنبه گونی خردادین ۲۲ سی آذربایجان ملتی ایچون تاریخی بیر گون ایدی. دیمک اولار که ایکینجی (۲۱ آذر) ایدی.

او گون خلقیمیزین سویونج یاراتان ایدی، چونکه او گون، مدنیت اوجاغی اولان ملی دارالفنونیمیزین آچیلیشی و بو دوره سونلیک ایلک دانی قویولان گون ایدی.

(۲۱ آذر) ده آزادلیغیمیزا نائل اولدوق لاکن (۲۲ خرداد) دا دا نه کیمی استعدادلی، مدنی و اوج یوکسک آیین ایچینده یوخ شرق محترملر دوزادان و آزادلیغا لیاقتی اولان بیر ملت اولدیغیمیزی بوتون دنیایه عملی صورتده گوستردیک.

(دارالفنونین) یئنی تیکیلن بناسی قورتاریلا قدر اوطاقلاری و دانشسرامی، موقتی اولاراق دارالفنون ایچون محل تعیین ایدیلمیشدیر گون اورتادان ۴ ساعت سونرا‌سین وقته خصوصی دعوت اولونانلار هامیسی ... لرایله دانشسرانین بویوک ملی سالونی دولمیشدی. ساعت دورت بوچوقدا فرقه‌میزین صدری و محترم باش وزیریمیز آقای پیشه‌وری تشریف گتیردیلر و رسمی آچیق اعلان ایتدیلر.

بو وقت ملی سرودیمیز نظامی ارکستری طرفیندن ترنم ایدیلدی و ... سونرا آقای پیشه‌وری اوز نطقلرینه باشلادیلار که بیز اونون خلاصه‌سین قید ایدیریک:

• بوزیمیز ملی بویوک ایده‌آل ...

قیسی ایکنجی صحیفه‌ده

آذربایجان خلقی آدینا

• بو یازی‌لار آقای پیشه‌وری‌نین الیله دارالفنونین بنوورمسینه قویولان تاریخی یادگاردیر

آذربایجان ملی نهضتی علم و معرفت نهضتی اولدیغی ایچون آذربایجان ملی حکومتی تشکیل تاپدیقدان آز بیر زمان سونرا گچمیش دوره‌لرده ظالم و استبداد آلتیندا یاشایان آذربایجان خلقینین تمدن و معارفدن گری قالماماغینی نظره آلاراق علم و تمدنده دوغرو گیتمک و خلقیمیزین آمال و آرزولارین حیاته گچیرمک مقصودیله آذربایجان ملی دارالفنونی‌نین تاسیسینی ۹ دی ۱۳۲۴ تاریخلی (دوقوزنجی) اجلاسیندا قراره آلیب و بو ملی دارالفنونین تاسیس مقدماتی فراهم ایدیلمه‌سنی معارف وزارتنه تاپشیردی بوتون مدنی ساحه‌لرده بویوک قدملر گوتورمگه موفق اولدوغی کیمی خوشبختانه ملی حکومت آز بیر مدت‌ده ملی دارالفنون تاسیسی و سایلین فراهم ایتمگه‌ده نائل اولوب چهارشنبه گونی ۱۳۲۵ نجی ایلین خرداد آیینین ۲۲ سینده بو علمی موسسه‌نین هیم (بنا) داشی آذربایجان دموکرات فرقه‌سی‌نین صدری و آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری آقای پیشه‌وری‌نین الیله قویولدی. بو ملی دارالفنون واسطه‌سیله آذربایجان خلقی اوز گله‌جک نسللرینی متمدن و دیری ملتلر کیمی تربیت ایده‌جک و بو وسیله ایله ابدی سعادته یتیشه‌جک و بو علم منبعیندن آزادلیق نوری همیشه‌لیک ایشیقلاناجاقدیر.

محترم معارف وزیری آقای بی‌ریانین

دارالفنونین تشکیلاتی حقینده‌کی ایضاحاتی

آذربایجان دموکرات فرقه‌سی‌نین ملی کنگره‌سینده و ملی حکومتیمیزین یومن آیندا تشکیل تاپان وزیرلر شوراسی تصویبی ایله ملی دارالفنونین قورولماسی ایچون جدی اقدام عمله گلدی همین تاریخدن باشلاراق بیر نئچه کمیسیونلار تشکیل ویریلیب جلسه‌لر آپاریلدیقدان سونرا دارالفنونین هلا اوچ فاکولته‌دن عبارت اولماسی قرارلاشدی، لباس لازمه‌یلردن آقای علی‌اصغر دولقیان دارالفنونین فنی معاونینه آقای عطائی دارالفنونین اداری معاونینه انتخاب واشغال باشلاندی یادیگیز کیمی دارالفنون اوچ فاکولته‌دن عبارت اولاجاقدیر.

بیرینجی طب فاکولته‌سی، ایکینجی فلاحت فاکولته‌سی و اوچونجی پداغوژی فاکولته‌سی دورگه اودا دورت شعبه‌دن منی دیل، ادبیات، تاریخ و جغرافی، فیزیک و ریاضیات، شیمی و طبیعت قسملریندن عبارت اولاجاقدیر.

هلا بو دارالفنونین مخارجی ایچون بیر ملیون و لباسی ایچون ایکی ملیون تومان ملی دولت طرفیندن اعتبار ویریلمیشدیر علاوه بوندان ۹ مین تومان ده دارالفنونین حاضرلیق قورسلاری ایچون اعتبار ویریلمیشدیر که هلا بو اعتباردان استفاده ایده‌رک دارالفنونین ۲۵ نجی تدریس الی ایچون ۱۰۰ دن زیاده خانملار و آقالار حاضرلیق قورسلاریندا مشغول دیرلار.

دارالفنونین بیرینجی ایلینده پداغوژی فاکولته‌سی هامیلری‌نه ۱۲۰ نفر، طب فاکولته‌سینه ۶۰ و فلاحت فاکولته‌سینه ده ۶۰ نفر محصل قبول ایده‌جکدیر.

بو بخاصت محصل لرین تامین ایدیلمه‌سی ده کاملا نظرده دوتولموشدور. بو خلاصه گزارش ایله سوزیمی قورتاروب نتیجه ده دییرم که معارف پرور آذربایجان خلقی‌نین گنج‌لرایله عنقریب بلنمیش علم و مدنیتین سرچشمه‌سیندان بهره‌مند اولوب سایر مدنی ملتلر کیمی ترقی و سعادته دوغرو گیده‌جکلر.

داخله خبرلری

میاندوآبدا رادیو

میاندوآبدان گلن مکتوبین خلاصه‌سی: میاندوآبدا بوگونه قدر قارانلیق و دنیادان خبرسیز بیر محیطده عمر باشا آپاریردیق ایندی ۱۹ و ۲۵/۳ دن آقای سرهنگ صبحی‌نین توجهاتیندن هر گون رادیو وسیله‌سیله دنیا خبرلرینی ایشیدیریک یاشاسین ملی حکومتیمیز و اونون فداکار مامورلاری.

بیرجانینین دوغولماسی

تبریزده یئلاکی محله‌سینده ساکن اولان محمدحسن اوغلی چرخچی نورکه مساح اولوب خلقین امنیتی پوزماقدا ایدی. بوجانی تبریز نظمیه اداره‌سینین تامینات شعبه‌سی طرفیندن خردادین ۲۱ ینده دوتولمیشدیر ایندی اونون دوسیه‌سی جریاندا دیر.

یئر بولگوسی حقینده معلومات

خردادین ۲۲ سینده فلاحت وزیرلیگی طرفیندن بوستان‌آباد محالینداکی خالصه کندلرین آلتی‌سی کندین ۳۱۲۰ هکتار اکینه‌جک ساحه‌سی ۴۱۸۸ نفر و خطال محالیندا کی خالصه کندلریندن اوچونسون ۳۷۸ هکتار اکینه‌جک ساحه‌سی ۴۱۱ نفر کندلی آراسیندا بولوشدورولور. بو محاللاردا یئر بولگوسی دوام ایدیر.

بقیه‌سی ۳نجی صحیفه‌ده

دنیا خبرلری

فلسطین‌ده دمیر یول خطینی خراب اولورلماسی

تهران ـ سون گونلر، فلسطینده اعتصاب ایدنلرین بیر دسته‌سی دینامیت واسطه‌سیله دمیر یول خطینی خراب ایتمیشلردیر. بونون اثرینده حیفا ـ مصر دمیر یول خطی ایشدن دوشموشدور.

مفتی اعظمین تعقیبی

تهران ـ انگلستان دولتی طرفیندن فرانسه خارجی ایشلر وزارتیندن مفتی اعظمین فرانسه‌دن خارج اولماسینا راجع اولونان سواله هله جواب ویریلمه‌میشدیر.

ایتالیادا

تهران ـ ایتالیادا جمهوریتچیلر سلطنت طلبلردن ایکی ملیون آرتیق رای آلمیشلار. خرداد آیینین ۲۰ سینده جلسه تشکیل ویریب دولت اختیاراتینی باش وزیر سینیور دوگاسپری‌یه ایشمیشلار: جمهوریت ایسه هله رسما اعلان اولونمامیشدیر. سلطنت طلبلر طرفیندن روما دا و ناپولدا نمایش ویریلیب و پولیس قوه‌سینه حمله ایدیلیر نتیجه‌ده بیر شخص قتل اولوب و شخصلر یارالانمیشدیر.

یوغوسلاویا نماینده‌لر هیئتینین موسکوادان حرکتی

لندن ـ سوویت اتفاقی ایله یوغوسلاویا آراسیندا معین ساحه‌لرده مساعده اتفاقی ایچون یوغوسلاویا حکومتی باشچیسی مارشال تیتونین ریاستی آلتیندا موسکوایا گلمیش نماینده‌لر هیئتی اوز مقصدلرینی الده ایتدیکدن صونرا خرداد آیینین ۲۰ سینده موسکوادان بلغرادا مراجعت ایتمیشلر. بو ایکی دولت آراسیندا دوستانه آنلاشمالار اولموش و اقتصادی مساعده نتیجه‌سینده سوویت حکومتی یوغوسلاویانین کارخانه‌لرینین برپاسی ایچون ماشین آلات و وسائلارینین تجهیز اولونماسیندان علاوه حربی لوازمات ویره‌جک و بو ایکی اولکه آراسیندا گئنیش تجارتی مناسبات یاراتماقلا برابر سیاسی همکارلیق اولاجاق.

آقای قوام‌السلطنه طرفیندن ضیافت

تهران ـ خردادین ۲۰ سینده آقای قوام‌السلطنه طرفیندن تهراندا کی انگلیس سفیر کبیرینین افتخارینا ناهار ویریلمیشدیر. بو ضیافت‌ده سوویت حکومتینین سفیر کبیری جناب سادچیکوف دا حاضر اولموشدور.

نوروژده قومونیست فرقه‌سینین کنگره‌سی

نوروژدن گلن خبره گوره، خرداد آیینین ۱۰ ندا نوروژ قومونیست فرقه‌سینین کنگره‌سی قورولموشدور. بو کنگره‌ده ایلک اولیمین فرقه‌نین گزارشی ویریلیب و اوز طلبینده دیمیشدور که گئچن ایلدن بری فرقه‌نین عضوی چوخ آرتیب ایندی ولی ایندی ۲۳ مین قدر عضوی وار. ۳۸۱ حوزه‌ده فعالیت ایدیرلر اولین اظهار ایتمیشدیر که ۱۹۳۶ نجی ایلده نوروژ قومونیست فرقه‌سی ایلیه بیلمه‌میشدی که انتخاباتدا حتی بیر صندل ده اله گتیرسین ولی ۱۹۴۵ نجی ایلده مجلسین ۱۱ صندلینی اله گتیرمیشدیر. بو انتخاباتدا ۱۷۵ مین قدر قومونیست فرقه‌یه رای ویرمیشلر.

اولین بو کنگره‌ده فرقه‌نین ریاستینه انتخاب اولوندی.

ع . محمدکاری

مدنی ساحه ده بویوک بیر قدم

معلوم اولدیغی کیمی محاربه‌دن سونرا بوتون ئولکه‌لرده اقتصادی بحرانلار وجوده گلمیشدیر و بو بحرانلار نتیجه سینده‌دیر که بوگون دنیانین بیر چوخ نقطه سینده بویوک ایغتشاشلار اولور . لکن ملی حکومتیمیز دوزگون سیاستیله بئله بیر شرایط داخیلینده آذربایجانی ایقتصادی بحرانلاردان آلمیشدیر . ملی حکومتیمیز اقتصادی جبهه‌لرده غالب گلدیگی کیمی مدنیت و معارف جبهه‌لرینده ده بویوک پیشرفتلر الده ایتمیشدیر و خلقیمیزین ترقی‌سی ایچون بویوک آددیملار گوتورمیشدور .

بیرگون خلقیمیز دولت تیاترو سی افتتاحی خبرینی ایشیدیب فرحلندیلر و بیرگون تاریخیمیزده بویوک افتخار سایلان ومدنیت ساحه‌سینده مهم رول اوینیان آذربایجان‌رادیوسی تشکیلی دیشیر و بو وسیله ایله تورپ وارلیق و ملیتینی دنیا ملتلری و دنیا خلقلرینه گوسترمگه نایل‌اولور بیرگوز‌ملی دارالفنونین تاسیسینی‌ایشیدیب و بو شاد خبرلری بویوک روح یوکسکلیگی ایله قارشیلاییر . ملی دارالفنونین آچیلیشی خبری بوتون جوان محصللرین آراسیندا بویوک سوینج و شادلیقا باعث اولمیشدور . بوخبر عمومیتله جوانلار ومحصللر طرفیندن اولدوقجا صمیمیت و فرحله قارشیلانمیشدور .

رضاشاه دوروندن و اوندان سونرا چوخ آزبیر عده تحصیلی دوام ویرمگه قادر اولوردی وبویوک قسمتی درسی ترک ایدیردی بو صورتده ده اگر و پول پارتیسی اولسیدی بیر ایش آلماغا موفق اولوردی یاخدا صورتده بطال لیق و بوکیمی ایشلرله مشغول اولوردی بوتون علتی بو ایدی که بوتون ایراندا یالنیز بیر دانشگاه وارایدی و بو دانشگاه ایسه مملکتین هر طرفیندن گلن محصللرین تحصیلی ایچون کفایت ایتمیردی . بوتون نتیجه سینده شهرلردن تحصیل ایچون طهرانا گیدن بیر عده محصل اولدقجا زحمته دوشوردیلر . و بویوک بیر عده بو تحصیلین مخارجنین عهده‌سیندن گله بیلمه‌ییب اوخوماقدان قالیردی بو وضعیت آذربایجان جوانلاری ایچرینده وارایدی . اونلار مجبور ایدیلر مین جور اذیت و بویوک مخارجله تحصیللرینه ادامه ویرمگ ایچون طهرانا گیتسینلر شدلیکه بیر چوخ عده استعدادلی جوان مادی وضعیتی یاخشی اولمادیغی نتیجه‌سینده تحصیل ایتمکدن محروم قالیردی .

لکن ایندی ملی دارالفنونیمیزین آچیلیشی بوتون بو مشکلاته سون قویمشدور . جوانلاریمیز ایکی ایلدن آرتیق ایکی ایلده‌لیکده تحصیللرینه ادامه ویرمیشلر . آرتیق آذربایجانین جوانلاری و اونلارین آتالاری امین اولا بیلیرلر که داها بوندان سونرا آذربایجان محصللری مجبور اولمیاجاقلار آغیر مخارجله طهراندا مشغول اولسونلار . بورادا بونی‌ده قید ایتمک لازمدیر که دانشگاه ئولکه‌نین مقدراتیندا مهم و موثر عامللردن سایلیر وعین زماندا بیر ملتین معارف و مدنیت میزانینی گوستریر دارالفنونین اهمیتی بوندادیر که اورادا تحصیلاتی قورتاران جوانلار مملکتین مهم ایشلرینده اشتراک ایدیب و حساس وظیفه‌لره عهده دار اولورلار . بیری دکتر اولوب صحیه ساحه سینده چالیشیر بیری سیاسی ایشلرده مشغول اولور باشقاسی مهندس اولوب ئولکه‌نین صنعتی رشته‌لرینده ایشله‌ییر . خلاصه دانشگاه قورتارانلار مملکتین دگرلی و مهم ایشچیلریندن اولورلار . اما بونی‌دا یاددان چیخارماماق که هر بیر دانشگاه بو مهم وظیفه‌نی انجام ویره بیلمز اودارالفنون که ارتجاعی پروگراملارلا اوخویانلارین وقتنی تلف ایده هیچ وقت ئولکه‌نین ترقی سینده موثر اولا بیلمیب و بئله بیر دارالفنون هیچ وجهیله خلقه ووطنه خدمت ایده بیلمز .

اما خوشبختانه بیزیم دارالفنو- نمیز ملی دارالفنوندور و بورادا تحصیل ایدنلر خلق و ئولکه‌میزین ترقی وسعادتی ایچون مجهز اولوب و تحصیللرینی قورتاردیقدا خلق خادمی اولا جاقلار . دیگر طرفدن ملی حکومتیمیزین اقداماتی نتیجه سینده تحصیلینی قورتاران جوانلار بیکار قالمیا جاقلار . ملی‌حکومتیمیز محصللره دوزگون ایمکان ویریر و اونلار [illegible] فعالیت و لیاقتی نظره آلیر و فعال افرادین قدرینی بیلیر . اونا گوره بوتون جوانلاریمیزین وظیفه‌سیدیر که یورولمادان چالیشیب وگون گوندن معلوماتلارینی آرتیرسینلار ملی حکومتیمیزین بو اقداما تیندان جدی صورتده استفاده ایدیب اجتماعیمیزین فایده‌لی و موثر عضولریندن اولماغا چالیشسینلار .

اعلان

تبریزده‌کی سوویت مکتبی ۱۹۴۶ر۱۹۴۷ نجی درس ایلی ایچون یئنی شاگردلر قبول ایدیر .
شاگردلرین قبولی (ایون) آیینین بیریندن (خردادین ۱۱ دن) باشلانیر .
مکتبه ۷ و ۸ یاشیندا قیزلار و اوغلانلار قبول اولونور قیزلار اوغلانلاردان آیری اوخویاجاقلار .
داخل اولماق ایستینلر مکتب مدیری آدینا عریضه ایله ایکی عدد عکسلرینی (۳ ر ۴ سانتیمترو) تقدیم ایتملیدرلر عریضه‌لرینی تقدیم ایدرکن سجللرینیده یانلارینداگتیرملیدرلر
مکتبه داخل اولانلارین درس کتابلاری مجانی اولاراق تامین ایدیلیر . بو مکتبده تدریس دخی مجانیدر ،
یوخاری کلاسلارا اوزاق یرلردن گلن محصللره معین شرائطله عمومی یاتاقخانه‌ده یر ویریلیر .
یوخاری کلاسلارا قبول امتحانلا در .
عریضه‌لر قبولی آوغوست آیینین بیرینه کیمی (مرداد آیینین ۱۰ نه قدر) دوام ایده‌جکدر .
عریضه گتیرلر و مکتبه داخل اولماق ایچون هر نوع معلومات الده ایتمک ایستینلر هرگون سحر ساعت ۱۰ دان ساعت ۲ یه قدر مکتب اداره‌سینه مراجعت ایتملیدرلر .
مکتبین عنوانی لله‌بك کوچه‌سی سوویت مکتبی

مدیریت

علی توده

گونش

ای گوگلر پریسی ، ای آلوان گونش
سئویندیر بو دیار ، بو مسکان گونش
تولاد که هر دن بیر ، قوناق گل وطنه
باخیبن دان شفریك اول سئوینجیمیزه
سن سن حقیقتین نورلی چراغی
سن سن سعادتین بویوك بایراغی
سن سن بو خلقین ان یاخین دوستی
بو سورون ، انسانین ، تورپاغین دوستی
سنین هر ائلینده مین بیر حیات وار
ایستی قوجاغیندا بیر کائنات وار
گوزل یارادیسان طبیعتده سن
افسوس لار اولسون حکه ، دنیادا تك سن
ملتی دوغرالدوروب بو حالین سنین
بیر گون گورونمه‌سه جمالین سنین
آند اولسون زردشتین دوتدیغی دینه
آند اولسون بابکین عزیز ایزینه
آند اولسون سردارین تورز تفنگینه
آند اولسون عقلین او دون رنگینه
آند اولسون گیجه‌لر اوریك یاخیندا
او کوروبه یانیندا ، بشیك یاخیندا
اوتوران آنانین تمیز سودو نه
هیچه دودالارین تبسمینه
مقدس مرامه ، فکره ، نیته
الهاما ، قلمه ، شعره ، صنعته
الیمده قالدیررام بو گنج الیمی
قارانلیق گوگلره بیر بایراق کیمی
گوزوم سحر ـ سحر گورمه‌ده سنی
فکریم اوزاقلارا آپاریر منی
یاپیما قورخولی زمانلار گلیر
سوروق ، رطوبتلی زندانلار گلیر
دمیر قفلره آتیلاندا بیز
ینه سوسما یردی آزاد نغمه میز
سن آچیب باخیردین پنجره میزدن
تیز ـ تیز حال دوتوردون هر بیریمزدن
سن آغیر گورمده بو اکین دردین
بولودلار ایچینده گورونمه‌ییر دین
سن گاه دوتولوردون ، گاه آغلاییردین
گناهسیز قانلارا یاس ساخلاییردین
سویله اوزوندن‌گی لکه‌لر ندیر
بلکه او قانلاردان بیر نشانه‌دیر؟
بیلیرم یورغونسان ایللردن بری
ایپك تیللرینی توپلا گل بری
گل ، اوزاقدا دورما ، یاخین گل گونش
گل ، اوز وطنینده بیر دینجل گونش
آیدا ، اولدوزلاردا سئیله ایچین
بو حیات بو ایلین جانینا سیلین
دولاسین بو یری ایشیق کاروانی
قوی آلسین قوینینا آذربایجانی
چونکه بو اولکه‌ده حقین وار سنین
آلتیندا قرینیر هر دیار سنین
ازلدن بو یوردا یولداش اولوبسان
قارلی داغلارینا سرداش اولوبسان
اونی چوخ گزیبسن سن قارش ـ قارش
هر کیچیك داغینا تانیش سان ـ تانیش
گورایدی بو یرده نه‌لر وار ، نه‌لر
هانی او قرغین‌لار ، قانلی صحنه‌لر؟
هانی ئولوم یایان او بوران او قیش
هانی بیگ‌لردن توکولن یاغیش
هانی اهریمنین مغرور هیکلی
اونی بشر ، سالدی بشرین الی
ظلمین ، استبدادین اوجاغی سوندی
او قیش ابدیلیك بهاره دوندی
بیلیرم ، دیسم ده ، دییه‌سن ده ، من
سن انسان اوغلوندان یاخشی گوروبسن
عزمین محتشمدر ، تاریخین قوجا
سن بوتون خلقدن اوجاسان ـ اوجا
خیال قانادلانیر ، اوچور قوش کیمی
یئترله ، گوگلره ووروولموش کیمی
او ینه چاتمابیر بو علوینه
شهرتین سیفینیر شعره صنعته

آذربایجان مطبعه‌سی

۲ انجی عصرلرده آذربایجان

-۱۲-

آچیق ، آچیق میدانا یئتیر منی آلنیدن
ایکی دیبجرانا یئتیر منی گوزحکرین
ایکی قوشا قارداشا یئتیر منی قولاغیمین
ای مرادینا یئتیرلر منی آیداغیمین
آت دیمه‌دیم سنه قارداش دیه‌رم قرداشیمدان ایلك
باشیما ایش گلدی ولداش دیه‌رم یولداشیمدان ایلك

بو گوروش بیله تصویر اولونور : (آت اتینی و قاری دوندی بیر قولاغین قالیردی ، بیه قارشی گلدی ، بیرك آت گوسون قوجه‌قلاری ایکی گوزوداوری سیبجرادی میندی) .

داستانلاردا سوح عزیز و معولی دییلرمندیر . هسر قهرمان اول سلاحیا آندایچیر .

بوتون باخشی شاری اونا نیزه‌دیر . قیوز (سازی) دا مقدس شئلر سیرامیشدادیر . او ، هر یئرده ده‌ده قورقود‌دن آدی ایله باغلانیلار . قهرمانلار ، دشمنین الینده قیوز اولدوقدا ، اونا سلاح قالدیرمیرلار .

(ده‌ده قورقود حرمتینه چالمادیم ،)(وورمادیم) دیه قویوزو چکیب الیندن آلیردیلار . باشقا داستانلاردا اولدوغو کیمی ایکیدلرین حامیسی قوپوز چالیر .

اونلار دشت میدان اوخودوقلاری زمان الارینده قوپوز اولور .

آذربایجان ادبی دیلیندن قسم عایدسی اولان بو داستانلار دیل تاریخیمیز ایچون ده زنگین بیر ماتریال ورن بیر خزینه‌دیر .

داستانلاردا کی لفت زنگینلیکی تنبیه و استعاره‌لرین طبیعیلیکی و جاذبلیکی دقت لایقدیر .

داستانلارین دیلی بو گونکو ادبی دیلیمیزدن فرقلنیر . اولا بورادا بیر چوخ کلمه‌لر وارکه اونلار بو گونکی ادبی دیلیمیزدن و دانیشیق دیلیمیزدن چیخمیشدیر .

بو کلمه‌لر عرب ـ فارس دیللرینین تاثیری و تضییقی نتیجه‌سینده اونو- دولموش ، یالنیز خلق ادبیاتیندا و بعضی دیالکتلرده قالمیشدیر . مثلا : (نسنه) (شی) ، و سایر و (تخت) ، اوزان (عاشق) ، یازی (صحرا) اوجماق (جنت) آل (حیله) ، تامو ، (جهنم) ، یان (اقبال) ، اثروك (سرخوش ، کیفلی) کیمی سوزلر بو گون جانلی دیلده و ادبی دیلیمیزده ایشلنمیر .

بو سوزلرین عرب و فارس قارشیلیقلاری آرتیق دیلده وطن داشلیق حقی قازانمیشدیر .

بونلاردان باشقا بو گون آرتیق اونودولمامیشلار ده گئنیش طرزده ایشله‌یلن بیر چوق کلمه‌لر واردیر که اونلار آیری ، آیری سوزلرین ایلك فورماسیدیر . مثلا : قانسی (خانسی) ، قاچان (هاچان) ، توتساق (دوستاق) قاراقو (قارانلیق) ، و سایره بو کیمی سوزلر داستانلارین دیلینی معاصر اوخوجو ایچون چتین ایسه ده ، تدقیقات ایچون مهم درجه مراقلی و تاریخی اهمیته مالك سوزلردیر .

بونلارلا یاناشی داستانین اساس سوزلری و گون ایشلدیگیمیز سوزلردیر لاکن بورادا عرب و فارس سوزلری ده یوخ دییلدیر . حتی بوگونکو دانیشیق دیلیمیز ایچون یاد اولان عرب وفارس کلمه‌لری ده واردیر مثلا زخم ، سخت ، تفرج و سایره ، بو کیمی کلمه‌لر شبهه‌سیز که دورین اساس ادبی دیلینین تاثیری اولاراق داستانلارا داخل اولموشدور .

دیلین ادبی خصوصیتلرینه گلدیکده ایسه قید ایتمك لازمدیر که ، بوتون او برازلی افاده‌لر ، جانلی دانیشیقدان آلینمیش صرف آذربایجان سوزلریندن عبارتدیر .

داستانلار اهالینین کوچری حیاتی ایچریسینده یارانمیشدان اساسی اقدملار ، کند اوبه‌لرلاری ، مالدار کوچری حیاتی ایله ، سربست و جانلی حیاتلا علاقه داردیر .

طبیعتدن آلینان مقابه‌لر ، تنبیه‌لر ، صون درجه مارقلی و ساده‌دیر مثلا : قتور الین گوردیکی زمان قیزین اونا عشقن اولماسی (تویسل اولموش داتا کیمی آغزینین سویو آخدی) . دیه قید اولونور .

آروادینی حامله قویوب گئتمیش قازلیق قوجا اوغلوسو ، یگیت‌لیکی اولدوغونو بیله سئوال ایدیر :

قیناینس مایاسین بو کلو قویدوم
ترمی در ، مایامی‌در ، اونو بیلیم ؟
قارا آغاجلی قویوتون بو کلو قویدوم
قوچ می در ، قوزومی‌در ، اونو بیلیم ؟
آلا گوزلو گورکلو حلالیم بو کاز قویدوم
ارکك‌می‌در ، قیزمی در ، اونو بیلیم ؟

جواب ماغینی ایله کوچری مالدارلیق حیاتیندان آلینمیش افاده‌لره وریلیر :

میاندو آب قند کارخانه‌سینده

ملی حکومتیمزین قورولوشو-ندان سونرا هر بیر ساحه ده اولدوغو کیمی که تصرفا تبریزین اقتصادی ساحه سینده ده بویوك اصلاحات ایشلری گورولمه‌ك خلق میزین سعادتی و خوشبختلیگی یولو-نا گورکملی موفقیتلر الده ایدیلمیش-در. بو اونا گوره دیر که خلق ایله دولتین آراسیندا سیخی علاقه واردیر.

سابق مرتجع دولت دستگاهی آذربایجاندا تازه کارخانه لرین نه اینکه تاسیس ایدیلمه سینه فکر ویرمه میش، بلکه ده عکسینه اولاراق ایشله‌ین کارخانه لرین بئله گونی-گوندن دالی قالماسینا چالیشمیشدیر. میاندوآب قند کارخانه سینین قاباق کی وضعیتی بونا شاهد اولماسینی مثبت ایدر. اینك اولماز گئچن ایللرده کارخانه اکینچیلر ایله ۵۶۰۰ هکتار چوغوندور مقاوله‌سی باغلا-دیغی حالدا ایندی بو رقم ۸۲۰۰ هکتار دان آرتیق اولموشدور. اکینچیلرین ملی حکومت طرفیندن تشویق اولوندوغونا گوره‌دیر که آرتل-سی کیلمه‌ین باغان یاغیتلاردن چوغوندور اکینده ده مانع اولما-سینا باخمیاراق اکینچیلریمیز آلـه دوشن فرصتدن استفاده ایدمرك چوغوندور اکینی ایشلرینی میاندو-آب‌دا سرعتله‌یاغا چاتدیرماقدادیلار. چوغوندور اکینینده عمله‌گان آفتلر یئنی تیرلیکه قاباغینی آلماق ایچون فلاحت وزیرلیگینی حشراتلا مبارزه شعبه‌سینه کارخانه طرفیندن خبر ویریلمیش. اونلاردا بو آفتی اورتادان آپارماق ایچون جدی ایشه باشلامشلار. بوایشین سرعتیندن توتری قند کارخانه سیده کومك لیك ایدمرك فلاحت وزارتیگینین ۶۰-دان یوخاری تولومبا سینی تعمیر ایتمیشدیر.

چوغوندور اکینی مسئولی سرهنك صبحی‌نین شخصی نظارتی آلتیندا کارخانه احاطه ایدمن کند لرده‌کی کاریزلرینی و سوآرخلا-رینی اساسلی صورتده تعمیرلرینی محلی فرقه کومیته لری جدی صورتده حیاته گئچیرمکده دیلر.

هین زاماندا کارخانه ماشینلا-رینین تعمیرینه جدی صورتده دوام ایدیلمکده‌دیر. دیمك اولار که کارخانه هر ایلکسی و قیشدن ۲۵-۳۰ گون قاباق ایشه سالیناجاقدیر. گئچن ایللردا کارخانه‌نین تعمیری و ایشلمه سینه تقریبا ۲۲۰ خاپی قزول و ۵۰۰ کیلو ماسلا مصرف اولوندیغی حالدا، ایندی کارخانه نین فنی قسمتی طرفیندن گوستیلن فعالیت نتیجه سینده ایندی‌یه قدر تقریبا ۶۰ خاپی قزول و ۲۰۰ کیلو ماسلا مصرف اولونمشدیر.

بو کارخانه نین لازمی احتیاجلاریندان بیریده اوق کوموری دیر. حسینه بو ترتیبات گوندریلیردی. لاکین بو ایل کارخانه مامورلاری‌نین جدیتی ایله آذربایجانین داش کوموری‌ندن نمونه‌لر توپلاتیب امتحان ایدیلدیکدن سونرا تبریزین داش کوموری نین کارخانه نین لایوولی توریت اوق دوزلتمکه قابل تشخیص ویریلیر. خردادین ۱۷ سینده تبریز داش کومور شرکتی ایله باغلانان مقاوله نامه‌یه گوره شرکت معین مقدار دا کارخانه‌یه کومور گوندر-مه‌دیر که بونلاردان ایندی اوق دوزلدیلمکده دیر.

کارخانه‌نین مهم احتیاجلاریندان بیریده شیره سوزمك ایچون لازم اولان مخصوص توخوملو بیر پارچادیر. بونو دا تبریز بوستان کارخانه‌سی ویرلن نمونه اوزره یاخین وقتلرده توخوماغا باشلایا جاقدیر. کارخانه‌یه لازم اولان فنی لوازماتی تهیه ایتمك ایچون تجارت و اقتصاد وزیرلیگی ایندیدن جدی صورتده اقداماته باشلامیشدیر.

گئچن ایل کارخانه طرفیندن اکدیرلن چوغوندور محصولیندان اکیرمی آلتی مین بئش یوز تون چوغوندور حاصل اولموشدی لاکین بو ایل اکیلن چوغوندوردان فیرقمین تون محصول گوتورمك گوزله‌نیلیر. چوغوندور اکینلرینین پای فصلینده سووارلماسی ایچون کارخانه اینیدن سو تولوملاری تعمیرینه باشلامیشدیر. هابئله کارخانه تازه تولوملارین الده ایدیلمه‌سی فکر-ینده دیر. که سولارین آزالدیغی وقت چوغوندور اکینین سووارلما-سی ایشی عملی ایتسین.

غلام موسی زاده

«۲۱» آذردن

فرقه حیاتیندان

۲۵ نجی فرقه حوزه‌سی نوز ایشلرینی لموته‌وی صورتده قورموشدر

آذربایجان دولت تیاتروسی نزدینده تشکیل اولونموش ۲۵ نجی فرقه حوزه‌سینین ۶۴ نفر عضوی وار بو حوزه ده جیدی صورتده تبلیغات ایشلری گئتمکده دیر.

حوزه صدری آقای صمد صباحی نین تشبثیله تیاترو بناسیندا حوزه‌دن توتری بیر اوطاق آیر-یلمیشدر که بو اوطاق گوزل بیر صورتده تعمیر کارلیق اولوناراق هرجور لوازمات دان تامین اولو-نمیشدر. بو اوطاق حوزه‌نین ۴م جلسه و همده قرائتخانه سیدر.

فرقه عضولری بوش وقتلرینده بوردا هرجور سیاسی و اجتماعی کتابلاردان، روزنامه و مجله لر-دن استفاده ایدیرلر: عین زماندا بو قرائتخانه ده فرقه چیلر، آذربا-یجان روزنامه‌سینین باش مقاله‌لریندن فرقه نین نظامنامه و مرامنامه سیندن، گوندهلیك سیاسی مسئله لریندن درسلر گئچیلیر.

فرقه چیلر فرقه نظامنامه سینین ۲۵ نجی ماده سینه قدر درینده‌ن اوگره‌نه‌رك سوز ویریمیشلر که اوگرندیکلرینی یلمیه‌نلره و حتی ایولرینده نوز عائله لرینه بئله اوگره‌تسینلر.

حوزه ده بوکسکلیش یول-لاریندا «آدلی بیر دیوار روزنامه سی نشر اولونور که، وقته هاپایدر. جسارتله دیمك اولار که بو روزنامه تبریز شهرینده اولان حوزه روزنامه‌لری آراسیندا ان یاخشی یئر دوتا بیلر.

روزنامه هفته ده اوچ نفر اکتیف فرقه عضولرینن میجرلنمیش‌دور که نوز وظیفه لرینی یاخشی یئرینه یتیریرلر.

روزنامه نین بدیعی ترتیباتینی تیاترو نین رسامی آقای ولی‌خاکدان نوز عهده سینه گوتورمیشدیر.

حوزه داخلینده سواد سیزلیغی لغو ایتمه کلاسی آچیلمیشدیر که سوادسیز فرقه عضولری القباء سوادسیزلیقلارینی لغو ایدیرلر.

بوندان علاوه ۲۵ نجی حوزه-نین فرقه عضولری حربی تعلیم و حربی تیخنکانی اوگرنمکده جدی فعالیت گوستیریرلر.

ایسته‌ر سه‌کیشی‌لر و ایسته‌رسه خانملار حربی تعلیمه گیده‌رك، نوز اعتمادلارینی دوغرولدورلار.

قید ایتمك لازمدر که بو حوزه ده فرقه انتظامین محکم اولماسیله علاقه دار اولاراق فرقه‌چیلر عضو ایلك حقلرینی ده وقتینده ویرمکله جلسه لر ده و حربی تعلیم ده‌ده منتظم صورتده اشتراك ایدیرلر.

بو حوزه ده جلسه گونلری جلسه باشلاماسی قاباق بوتون فرقه عضو لری ایاغا قالخاراق آذربایجانین ملی سرودینی اوخویوب سونرا دیگر مسئله لرین مذاکره سینه باشلایرلار.

۲۵ نجی حوزه آذربایجان دولت تیاتروسی نزدینده تشکیل تاپدیغی ایچون تیاترونین حیاتی مسئله لریله ده مشغول اولاراق لاز-می کومکلیك ایتمکله تیاتروصنعتی-نین انکشافی و خلقین مدنی طلب لرینین اودنیلمه سینده بویوك اقدام لر گوتورور، حوزه ایشلری‌نین نمونه‌وی صورتده قورولماسی ۲۵نجی حوزه طرفیندن ویریلن دوزگون رهبرلیك و یاخیندان کمك‌لیگی سایه سینده اولموشدور.

۲۵ نجی حوزه بو موفقیتلریله کفایتلنمیه جکدیر.

محمد علی ولی‌زاده

فدائیلره ویریلن هدیه لر			
ابراهیم سلطانی	۱۰ ریال	موسی بلوری	۱۰ »
سید مهدی	۱۵ »	امیر عیوضی	»
قاسم کرمانی	۳۰ »	وحیده صالح زاده	۱۰ »
فرج اسلامی	۳۰ »	احمد اکبر بال	۵۰ »
میرزاعلی حسن زاده	۳۰ »	محمد محمدی	۵۰ »
تیمور اکبریان	۳۰ »	اسمعیل لطونی	۱۰ »
مظفر فروجی	۱۰ »	احمد اسکندری	۱۰ »
جعفر چارچوبی آمار رئیسی	۲۰۰ »	صادق ناصروی	»
وکیلی دوران رئیسی	۳۰۰ »	کمال بالو	۳۰ »
داود معلمی	۱۰ »	کاکایرا تنوری	۵۰ »
یعقوب یعقوبی	۱۰ »	محمدتقی	۳۰ »
حیدر انوری	۳۰ »	کریم لطفی	۱۵ »
ف.ج اسرافیلی	۱۰۰ »	علی نقی صالحی	۱۵۰ »
ابوالقاسم دائی	۳۰ »	مهدی شاکری	۱۰ »
اسداله عبداله‌پور	۳۰ »	محمود نوری	»
حاجی قصاب	۳۰ »	صمداله لولوئی	۱۰۰ »
حسن مهرابی	۳۰ »	حسین سلامی	۱۰ ریال
عبدالعلی ناصری	۳۰ »	عزیز سلمانی	۳۰ »
محمدصادق غفوری	۳۰ »	پاشا صدیقی	۴۰ »
جعفر فرمولی	۳۰ »	فیروزافر مالیه رئیسی	۲۰۰ »
احمدی نظمیه رئیسی	۳۰۰ »	اکبر رشیدی	۱۰۰ »
اسحق بیگانه	۳۰ »	حسینعلی رشیدی	۴۰ »
سلیمان الیاس	»	وولی	۲۰۰ »
یونس شرفی	»	غفوری کمیته صدوری	۲۰۰ »

ییغینجاق

تبریز سهامی داش کومور شرکتینین عادی مجمع عمومیسی خرداد آیینین ۳۰ ندا پنجشنبه‌گونی ۳ ساعت گون اورتادان‌سونرا شرکتین دفترینده که تربیت خیابانینده. واقعدر تشکیل تاپاجاق و سهم صاحبلریندن یا اونلارین نماینده‌لریندن دعوت و لزوما متذکر اولونور که نوز سهملرینی شرکتین دفترینه ۲۵ خرداده قدر ارائه ویروب و ورودیه ورقه‌سی تحصیل ایتسینلر.

جلسه نین پروگرامی

١ - هئت مدیره‌نین و بازرسلرین گزارشینی استماع ایتمك
٢ - ۱۳۲۴ نجی ایلین بیلانی تصویب ایتمك
٣ - ۲ نفر بازرسین انتخابی
٤ - شرکتین جاری ایشلرینی وآبه خط مشینی تعیین ایتمك خصوصندا مذاکرات.

۲-۲ ش ۱۱۷ تبریز داش کومور شرکتی

یازیچیلارا

اداره‌میزه ویریلن مقاله شعرلر هیچ‌جیهله دالی ویریلمیه‌جکدیر

آبونه چیلریمزه!

اگر روزنامه‌لریمیز وقتینده چاتماسا اداره‌میزین دفترینه خبر ویرین.

ماقسیم غورکی

بیر مای

(۱۹۰٦)

«۳»

- دانیل ایوانوویچ سیزده می ایشه چیخمابسیزیز! - دیه سوروشدی.

میرونوف یولداشلاری دقتله سوزمرك:

- بیزیم آرواد آغری‌چه کیر، بیرده گون بئله گونده‌ر، ناراحتدر.

- دیدی و یاواش سسله سوردی:

- اونلار، دیرلر دیرکتور (رئیس) ایچون حکامه دوزه‌تمك، شیشه‌لرینی سیندیرماق ایسته‌ییرمیشیز؟

یاوەل:

- بیز کیفلی یلتمی؟ - دیه سالدی.

خوخول:

- بیز الیمیزده بایراق اوخویا-اوخویا کوچه‌دن کئچه‌جه‌ییك! - دیدی. - بیزیم تمعلریمیزه بیر قولاق آسین، بیزیم ایمانیمیز دا اونلار-دادر!

میرونوف دوشونجه‌لی بیر طرزده:

- سیزین ایمانیزی بیلیرم. او ورقه‌لری اوخوموشام. - دیدی و آلا گوزلریله آنایا گولوموسونه‌رك سئلدی! ها، بیلوونا! سن‌ده‌می عصیان قوپارماغا گئدیرسن؟

- هیچ اولماسا، اولمکدن بیر آز اول حقیقتله یاتا گزمك ایسته‌ییرم

میرونوف:

- بوتا باخ! - دیدی.. - گورورتور دوغرو دیریمیشلر که، قیمغن ایدیلمیش کاغاذلاری قابرتدا کیدرن سن ایدین!

یاوەل:

- بونی دیین کیم‌دیر؟ - دیه سوروشدی.

- نه بیلیم، بئله دیرلر! - دی، سلامت اولون، نوزونوزی ساخلایین!...

آنا یاواشجادان گولدی، اونون حقده بئله دانیشیلدیغی اونا خوش گلیردی.

یاوەل گولوموسونه‌رك آناسینا:

- آنا، دیەسن سن‌ده داها سالاخ‌قلار! - دیدی. گونش گئت-گئده قالخیر، اوز ایستی‌سی ایله سرین بهار گونونی قیزدیریردی. بولودلار داها یاواش سوزوردو، اونلارین کولگه‌سی داها اینجه‌لشیر. شفافلاشیردی. بونلار بومو شاخجاسینا کوچه ایله، ایولرین‌دامی ایله سوروشور، انسانلاری بورویور. گویا آدملاردان ودیوارلاردان چیرکی و توزی سیلرەك محله‌نی تمیزله‌ییر. انسانلارین اوزوندن غصه‌نی قوووردی. نته آرتیق سسلر اوجالاراق، اوزاقدا‌کی ماشینلارین خیرنی سسینی باسیردی. ینه هر طرفدن، پنجره‌لردن قورخولو و آجیقلی، دوشونجه‌لی و نته‌لی سوزلر سوزولورەك، یا اوجالاراق آنانین قولاغینا ده کیردی. لاکین او، اعتراض ایتمك، تشکر ایتمك. مسئله‌نی ایضاح ایتمك، بو گونون عجایب، الوان حیاتینا قاریشماق ایسته‌ییردی.

دورت یول آیریجیندا، دار دونگه‌ده یوزه قدر آدامدان عبارت بیر ازدحام توپلانیشدی، آداملارین آراسیندا ویسوونشیکوفین سسی گلیردی. گوروه سوزلر آداملارین اولیرینه یاغیردی:

- بیزیم قانیمیزی سوروب چیخاریرلار.

بیر نئچه کوروواولی سس بیردن:

- دوغرودور! - دیه جواب ویردی.

خوخول:

- ایکیت چالیشیر! - دیدی. - باخ من اونا کومك ایتمگه گئدیرم!

او، اگیلدی و یاوەل اونی دوتوب ساخلاینجا، نوز اوزون و قیوراق بدنینی ازدحاما سوخدی. اونون ملاحتلی سسی گلدی:

- یولداشلار! دییرلیکه گوره، یئر اوزونده جوربه جور ملتلر یاشاییر، یهودی و آلمان، انگلیس و تاتار. آنجاق من بونا اینانمیرام! آنجاق ایکی طایفه، ایکی خلق وار که، بونلاردا بیربیرینه دشمندیر. - بونلا دولتلیلر و کاسبلاردیر! آداملار جوربه جور پالتار گئییر، آیری آیری دیلده دانیشیر. آنجاق دولتلی فرانسه‌لی، آلمان، انگلیسلرین فعله خلقله رفتارینی گورمه‌میزیز، بیلیریمیز که، اونلارین هامسی فعله‌لرین قانینی ییرلیکده نسبیه موتوردلار. آی بونلارین بوغازینا سوموك قالسین!

ازدحامدا کیم ایسه گولدی.

- او بیری یاندان ایسه باخاندا، گورورسك که، فرانسه‌لی فعله، تاتار، تورك فعله‌سی‌ده، بیزروس فعله خلقی کیمی ایت گونونده‌در! کوچه‌دن گئت-گئده داها چوخ آدام گلیردی بو آداملار بیر-بیرینین دالینجا دونگه‌یه سیخیشیب دینمز، سوکوتله بوغازینی اوزادیب باماقلاری اوستونده قالخاراق، بویلانا-بویلانا باخیردی.

آندرەی سسینی اوجالتدی:

- خارجه فعله‌لر بو ساده آنلاییرلار و بو گون مین یرنیجی بایراق...

گوزونده...

مدنیت اوجاغی اولان دارالفنونین افتتاحی

اول صفحه‌دن طبع

لارسیزوان بریسی ده دارالفنونی مزین آچیلماسیدی ایندی اونون آسیاشینی آذربایجان ملتینه تبریك ایدیره‌م. (گورولتولی آلقیشلار)

دارالفنونین بیر مدنی وعده سیاسی و وعده علمی‌سی ایچون نه قدر اهمیتلی اولدیغینی سویله‌مك زائده‌دور ظن ایده‌رم. بیز بو ایشه گیجیکدن باشلاییرق دانشدیغیمیز بوجوره‌ تشکیلاتی تبریزده ایلك اول ایکی دانا گیچیك اوطاقدا باشلاییب عملی ایتدیك.

دارالفنونیمیزین دابیوك یاشینی بو گیچیك سالونده عملی ایده‌جیك من افتخار ایدیره‌م که، بویش آی گیچن آز بیر مدتده، چوخ بویوك ایشلر گوره‌بیلمیشیز حالدا دارالفنونیمیزی دا آچیشی فرقه‌میز و ملتیمز طرفیندن مته محول اولدی (شدتلی آلقیشلار)

ایندی دولتیمیز بو مقدس ایش ایچون هله لیکده ۲ میلیون تومن تخصیص ایتمیشدیر، بیر میلیونی دارالفنونون باشینین تکیلاتینه و بیر میلیونی‌دا اداری قسمتینه مخصوص دور.

دارالفنونین یئنی تشکیلی بناسی محلی باخین گله‌جکده بیر شهر اولاجاقدیر. ایندی آذربایجانا و تبریزه عنیا محافل‌سیاسیه‌سی چوخ بویوك اهمیت ویریر. بوندا سونرا علمی محفلره بیزیم ایچون چوخ بویوك اهمیت قائل اولاجاقدیر. چونکه آذربایجان اهالیسینین اخلاقی قاید اولماسیندیر بو آزمدتده فرقه‌میزین مرامنامه‌سی و ۱۲ ماده‌لك اعلامیه‌سیندن دادادا چوخ ایشه دیگرمیزه. آزادلیغا مالك اولمیشوق و حتی بو آزادلیغی بوتون ایران ایچون آلمیشیق.

(گورولتولی آلقیشلار)

آذربایجانین اخلاقی و قهرمان فدائیلری تمام ایرانا بو حقلری تامین ایتمیشلر.

(آراسی کسیلمه‌ین آلقیشلار)

بیزیم بو دارالفنونی تاسیس ایتمکیمیز ایله بوتون ایرانا فرهنگی و تمامی انقلاب اولاجاقدیر. (آلقیشلار) بو دارالفنون احتیاج اوزمرینه تاسیس اولونور، احتیاج اوزمرینه قورولور. بو دارالفنون خلقیمیزین احتیاجاتین گله‌جکده تامین ایتمیب اونا یاردیم ایده‌جکدیر. بیز دوقتور چیخیندان آذربایجاندا ساختیده اعمال اولونمیشدان گیری ده قالمیشیق. خلق ایچیندن چیخان بیر حکومت و خلقین ایجوبینا دلان بیر فرقه بو حاله لاقید قالا بیلمزدی. او گرك مرکزه خلقه خدمت ایتسین.

معلملریمیزده آزدیر و علاوه ایله بیر موسسه‌لرده تعلیم گوروب لردی که بیزیم بو گونکی حالیمیزلا تماسی یوخدور. آذربایجان بالالارینا حقیقی تعلیم و تربیه ویریك ایچون، حقیقی معلملر تربیه ایدیب یتیشدیرمك لازیمدیر.

بو دارالفنوندا وجدانلی دوقتورلار و حقیقی معلملر یتیشدیره‌جیك. بیرینجی نوبه‌ده ممکن دیر، دارالفنونین لابوراتورواری، معلمی و یا سایر قسمتلرینده مشکلات اولا ویرسین. لابیر گیجیك قسم گوتورمکدن اوتانمیریق، چونکه یاخین زماندا بو ساحه‌ده ده بویوك قصد گوتوره

جیك. (سوره حکلی آلقیشلار) مکمل تشکیلات وجوده گیرمکدن اوتری گیچیك تشکیلاتدان والا گیچیك اولماز. گله‌جکده دارالفنونین هر ایلکی آچیلیشی مراسیمینده بو گونکی اخطارایله یاد ایده‌جیك. (آلقیشلار) هر ملت ایچون معلومدور که، ان اساسلی مسئله معارف وصحیه‌دور هر ایکی ساحه ایچون ده معلم وطبیب حاضرلاییرق. بو دارالفنون بیزیم ایچون ان مهم حیاتی و علمی مدرسه اولاجاقدیر. بیز گندلی بالالارینی کندلردن بیچیب گتیریب بورادا تعلیم و تربیه ایده‌جیك که، وتندان سونرا اوزکند نفرلارینی معارف و علمی ... ایله عملی ایده بیلسینلر (آلقیشلار)

من خوشوقتم که، دارالفنونین افتتاحی افتخاری‌دا منیم الیمله اولدی. (آراسی کسیلمه‌ین گورولتولی آلقیشلار) بورادا آقای پیشه‌وری اوز چیخیشلارینا خاتمه ویردیلر.

سوز محترم گنج معارف وزیریمیز آقای بی‌ریایه ویرلدی. آقای بی‌ریا اوز نطقلرینده دارالفنونین بودجه‌سی و تشکیلاتی خصوصینده مفصل معلومات ویردیلر و شدتله آلقیشلاندیلار. سونرا سوز فردوسی مدرسه‌سینین فارغ‌التحصیل‌لریندن آقای حریری‌یه ویرلدی نطقلرین خاتمه‌سینده آلقیشلاندی.

سوز آقای صدقه ویرلدی آلقیشلار آراسیندا تریبونا چیخدی اوز شیرین یاناقلارین بیر یئرینده دیدی که: «نیجه گون بوندان قاباق دارالفنونه یئر معاینه‌سی ایچون آقای پیشه‌وری‌نین حضوری ایله شهرین شرق طرفینه کی مدخانه طرف گئتمیشك، شهره گیرن یئرده قدیم صاحب دیوان باغی یئرینده دیوارلاری قالین قلعه‌یه بنزر قساوت‌آمیز بنی بیر بنا گوردیك بوراننی بیزیم ایچون محبس قاییریمشلار که، شهره گیرن او بنانی گوروب قورخسون، اورانی آزادخواهلارا معدن قاییریمشدیلار. قصد اولمادی او بنایه ۴۰۰ مین تومن مقدارده‌ن قاق پول مصرف ایتمیشلر، بو پوللار‌دا پاریس جیبه، پاریس‌ده خرجه گئتمیشدیر. خلاصه او بنایه داخل اولوب تماشا ایتدیگیمیزده، آقای پیشه‌وری اورانین وضعینه باخاراق دیدی که: «من حبس طرفداری دگیلم، من مدرسه طرفداری‌یم». (آلقیشلار) بیره‌بره اولارد اولان ساده محبس، زندان دگل گرك علم وعرفان یوردی دارالفنون گورسون. یاناقلاریا بو سوزلر ایله خاتمه ویردیلر: یاشاسین آذربایجان و اونون قاباقدا گیدن ایشچیلری! (گورولتولی آلقیشلار).

بوندان سونرا، دارالفنونین رئیسی آقای دوقتور جهانشاهلو اوز دگرلی چیخیشلاریندا دارالفنونیمیزین آتیه‌سی باره‌سینده دانیشدیلار. سونرا، اوز نطقلرینین سونوندا دیدیلر که: «من گمان ایدیره‌م آذربایجانین ملی دارالفنونی‌نین قورولوشی، دموکرات فرقه‌سینین رهبرلیگی آلتیندا، یاخین شرق اولکه‌لرینده ان برینجی دارالفنون اولاجاقدیر.» (گورولتولی آلقیشلار)

آخرده پرورش مدرسه‌سی مدیره‌سی خانم گلابی و لولارنی قیزلار مدرسه‌سی فارغ‌التحصیلی خانم پرخاشی نطقلری حضورین طرفیندن حرارتله استقبال اولونوب آلقیشلاندیلار.

بو تاریخی جشنین قورتارماسی آقای بی‌ریا طرفیندن اعلان اولوندان سونرا پرنجه‌لرده اولان‌لار دارالفنون: شعبه‌لرینی، لابوراتوارینی و کتابخانه‌سینی تماشا و آیری سالوندا بو جشنین شرفینه شیرینی و چای صرف ایتدیلر سونرا ماشینلارلا شهریمیزین شرق قسمتینده یاقرخان خیابانی‌نین انتهاسینده واقع اولان معروف حاجی فرج صراف باغینا گیدیلدی.

بو بویوك و گوزل باغ، دارالفنون ایچون تخصیص ایدیلمیشدیر. عمارتین بنووره‌سی قویولمیشدی. بنانین تاریخی و دارالفنونین تاسیسی ایچون قانون و قرارلار یازلمیش اولان کاغذ بیر هیئته ایچریسینه قویولاراق آخری مولانیش ایدی. آقای پیشه‌وری هیئتی ایله بنووره یئرینه قویوب اطرافینی داش، آهك و گریش ایله محکملندی. بو نحو ایله دارالفنون بناسینین ایلك داشینی قویمیزین سویملی صدری آقای پیشه‌وری قویدیلار. جمعیت طرفیندن شدتله آلقیش و تبریك یاغدیلار. بو تاریخی گونون جریانی بورادا خاتمه تاپدی. گیجه، گوندوز بوروللاردان چلیشان فرقه‌میز، وطنی حکومتیمیزه عشق اولسون! اورادان آیریلاندا گیچیك ناتین سعادتیه فقط ایتمکدن اوتورو ساعتلارینا دایم [illegible]

آقای پیشه‌وری‌نین تبریز رادیوسیندا ایتدیگی بیانات

اول صفحه‌دن طبع

مشکلات و چتینلیکدن قورخماز. خلقیمیزین ایمانی و اعتمادینی جلب ایلدیك فرقه‌میز اولی، دوز گون یول تاپیب، سالم رهبرلیك ایتمك سایه‌سینده تعقیب ایتدیگیمیز مقدس هدفه یئتیره‌جکدیر.

ایندی فرقه و خلقیمزدن داها آرتیق بیرلیك داها آرتیق اعتماد، داها آرتیق قهرمانلیق گوزله‌ییلیر. بیر کومیز آخیرلاشمیش، وظیفه‌میز بویوییشدیر ایندی بیز بوتون ایراندا دموکراسی اصولینین برپاسی یولوندا مبارزه ایدیریك. بو مبارزه بوتون ایران جماعتین سالم و میهن پرست افرادی ایله همراه اولدوغی ایچون موفقیت ده بیزیم ایله اولاجاقدیر.

یاشاسین خلقیمیزین سارسیلماز اراده‌سی،

یاشاسین باشلادیغی مبارزه‌لی قهرمانلیقلا آخره یئتیره‌ن فرقه‌میز.

یاشاسین بوتون ایراندا آزادلیق و دموکراسی بایراغینی اوجالدان فدائی دسته‌لریمیز.

یاشاسین ایران استقلالینی و ایران آزادلیغی‌نین مشعلداری اولان قهرمان آذربایجان! ...

ساهر — خارجی شهرلردن آلینمیشدیر

بیتگیلر عالمی. یانباتی جوغرافیا

ارالندا، جنوبی خزر ساحلری دنیزایله البرز سلسله‌لری آراسیندا، گاه اینگه، گاه گیش، گورمیشه‌لر ایله مستوردور، هرقسه ساری، رطوبتین آرزاما نسبت (استرآباد) دا میشه‌لر چالیقلارا، سونرادا ایستپ‌لره دگیشیلیر.

گیلان و مازندران میشه‌لری گرچه اورتا آوروپا اورمانلارینین باهیل زنجیر ارتین حلقه‌لریندن در، لکن بورادا خصوصی بیرجوغرافیائی شرائط یاراندیغی ایچون، بیرچوق یئرلرده، ساحله یاخین، حقیقی تروپیك میشه‌لرینه تصادف ایدیلیر.

سارماشیقلارلا هورولی، غیر قابل نفوذ آغاجلیقلار، وتلالار، اسرار پرده‌لری آلتنداگیزلی‌دلیرا بو اورمانلارده، هندوستاندا و تونکن‌ده اولدیغی کیمی، چنار آغاجلاری زیت (باکف) قامیشلاری، بیرچوق ایستی آغاجلار نشو و نما ایدیر.

اورمانلاردان خارج یئرلر، بالاتلقلار، دوگی، شکر قمیشی و کتان زراعتی ایچون حاضرلانیب مرکبات، بوتون نوعلریله (نارنج، پورتقال، لیمو، تورنج، تومیز، یاتاوی، نارنگی و سائره) بیرونك ساحه‌لر اشغال ایدیرلر.

زیتون یالنیز اورتا سفیدرود حوضه‌سنه (رودبار و منجیل) منحصر دالیر.

گیلان و مازندران اورمانلاری گیت گیده، داغ یاماجلارینده‌دا، سرو، صنوبر، بوش دیلی، قارا آغاج و چالیقلارا تبدیل تاپیب، ۱۵۰۰ مترده‌ن‌یوخاریده ساری، چالیقلارا، و ۲۰۰۰ متردن‌اعلارا ده چایرلارا دگیشیلیر.

غرب داغلیقلاری، اورپه‌نین جنوبندان اعتبارا اورمانلار ایله اورتولور.

بو اورمانلار بوتون غربی کوردستان داغلارینی، (سردشت بانه، سقز، اورامان و مریوان) ناحیه‌لرینی بورور.

غربی اورمانلاردا، ان چوخ نظری جلب ایدن آغاجلار پلوت، داغ بادامی، سقز آغاجلاری و قاراآغاجلاریندان عبارت اولور.

کوردستان میشه‌لری جنوب‌ده ساری، لوزاناراق، لورستان داغلارینی گنیش بیر ساحه‌ده استیلا ایدیر.

بو داغلار عرقی مدیترانه‌دن اسن نمناك روزگارلار سایه‌سینده، باهیل رنگ لریله، ایران یایلاسینین باطقا چیلاق و یاخین داغلاریله تضاد تشکیل ایدیرلر.

ایران یایلاسی، اوست اورته قوراق و آغاج سیز بیر اولکه‌دیر، لکن بیر چوخ یئرلرده، مثلا

ف - خ

آنامین دیدیکلری

— ده‌هرودانما غریب یئرده یارا قوبوشوق، یئتیمچه دلشیلر طهراندان تداشیده گلیر ده اسنده دیم شیشه پشولازا چیچام گوروده‌م خبر، اولماز خاطرلار ... اوره ... وقتیم که نیه ۲ ... ده لوری‌دور که عمرمیزین بو صون چه سما آرزوسی گیتاقا داترام. اما لاب دای گیجلقده یشم. بیرچه بو آه تمادیلر دیمیشلر که نه گیب‌لر من ایراحتلارهار، ... دلاوردا بیزیم دلیجیزی اوغلو قولار.

دیمیر دونن ابروزنامه‌ده ... که ملتلار نه بلیم ایران ملتین ... اولاجاقدور گل یئنده‌ی قدم حضرت ماساساسانیدیم که بو دموکراتلار جادو ایلیپلر، باخ قیامت گونی آخرینا آب گونترسوره‌ده که هیره‌نه یویللان دیسم- بورادا بیر ایش ولردور. توزلیده من بیلیرم عمر.

آی آقا نماینده‌لر! سیزی الله اسه قوروز اولسون، گوروروسوز که آجی یوللار شجه توز یلدیگلر. بن اتمیرلر، هرگون ... چیخاردیرلار.

سیز هرتولا مینیب راسته کوچه یه تشرف یوروون اورانین او، کفاله - چوخور کوچه‌لرین گورون، سونرا گلون خیاوانلارا آمدلامیر الیسون، اوندا بیله چکسوز من دیه‌نر دوز دور. باخ ایندیه کیمی تبریزین خیاوانلاری آغا صدرین و حکیمی‌نین و او بیریسی قاداسین آلدیقلارینین مرحمتیندن ایراندا.

کوچه گیمی ایدی:

اوتول موتولون اورالارا اولی دهشته تکرلری یاتلاییردی، آدمدا کی ساچیلانیردی. اما ایندی ایراحت‌فراحات گئشیرلر - گیلرلر.

بیرچه منیم گوزوم گوتوریر - باخ ایندی ده اته میردن حجات چکیرم که ایری یلان - مالیدا گی بیلمه دیم، چونکه، نیه؟ گورورم که سربازلار خیاواندا صف چکیبلر که سوزین‌دوزی گوزم گوتورمه‌دی.

ایندی باخ گون بورا توز آراسیز دی، ایری اوتوراق دوز دایشتق سیز بیلیرسوز که دیم سیز دیمن اوتدا داها عزیزگرامی آغا، لارین ایشی - ایندن گنجیمدیر، سیزی الله ساخ دشیرزا ساقلیر بایشیدیرمایون، قویون الله ایران یووشمزینده قالسین. بیلیرسوز آخی؟ دنیا ترالی آئیب - باخ سیزه نه؟ ملتیمیز‌ مالی قالیب بیرآمدا مربوط دیل، آنجاق اوسون باغیمیزی چکك یئنیمزا یئدیگیمیزی ایلیك. دی بیرلر ... بوتون ایراندا

آزادلیق اولاجاقدیر، که بو الله تالا، لکنده کشف اولسون فرح. یئده‌دی باشدان ترپاگین عاجو سین بهچکم که باخام بو بی‌وقا دنیا. دان حقمی اولسون.

یوخ ایشه کی گوروروم ایشلر آیری چوره‌ده ر. عالی یئرده بیرده قابانگی وضعیتر و ستوموزین حالین گورنده گورمه‌جیك.

باجی اولسون مای. ها دوواقا اوخوروام هوهرمین آیری اولمور. اوگی سید ضیا آغا در - دور. تولارا. اوگی او یئرلرده حبس. لارین چکیب لال سان - لال، کار سان - کار اولوروبلار.

اما یوخ انشاالله اته اولماز، بو گنجه بیر یوخو گوردوم، دیس الله خیر الیه‌سین. گوردوم که آلتان یئرم گنگیمیره گلر، بیرده طیاره یه مینمیشیك گوگلره. گئده‌ییریك توزی‌ده سحره یاخین ایدی، سحر دوورچا‌عین گئتدیم یوخومی سوپیا نقل اله‌دیم، ده‌دیم که:

خواب دیدم یا الله،

خوب دیدم یا محمد،

تعبیر کن یا علی!

یوقه‌دیم سوپا، او کی گوگده چکمیسیردور - گوگ اوچالیقدر، اوچ‌لیقاییشه چکم اشاله! قالدی آلتانین گنگ گمه‌سی، اولار که آقا سید ضیا حبسدن قاچیب.

نیه، آدلیمین عاقلی واردور، بو آدام چوره‌گی ۳ تومن لیکده. آخرتا یئیب قولاقیا یشه‌یب که:

باغماییون! من اوجور ده ایسته‌ده دادسیان آدامالاردان ده‌یلم، بیرجه تولن گونیمی بیلمه‌رم.

اله که آقای سید ضیاالدین زنداندان قاچدی دیمه‌ره‌م بیر دووا بازار تبریزین قیرقوم‌خیاوانلاری عاجوسی سو اولوب اوبرلر.

بیرده خیالیم وار که عمی بو گون گئده‌م جندار اوغلی آدمین یانینا نماینده‌لرین دیل آغیزلارین یاغلاندیرام.

بورا باخ! اوره گیم گورنه دوگونور. غریب اوزون آرزولار بسله‌ییرم ده! نتیجه لوما- لوما قالدیق.

آهی اسی آند ویرره‌م عزت و جلالونا، حضرت عباسین چیگیندن دوشن قوللارینا عمرییمیزین بوسون ج‌غیندا گنجیمیزده اولان آغالیغی بیزه چوخ گورمه! اوی دنیا خراب اولسون بیرجه من و منیم یولداشلاریم قالماسیدیر.

بنه بیز سواد ایسته‌میریك، آزادلیق ایسته‌میریك ... آی مرتجعلر! بو آدلا نه ورژسوز که آلا بیلمیرسوز، سیزی الله بیزه یازیغیز گلسین.

یوخ، بونلار عامی‌سی هوروللمدور. من بیلیرم که ماها هامو آزاد اولاجاقدیر،

ولی بیزه!

اسگی اورمانلارین آثاری گورونور. بیرچوخ چایلار ساحلینده، آزچوق (ده‌ره‌ری) میشه‌لرینده تصادف ایدیلیر. مثلا (زنجان ولایتینده قاراقرش دره‌سی و جماعتین بیر یارا یئرلری) ... (ده‌لری) اورمانلاریندان تماما عاری اولمامیش!

شمالی خراسان داغلیرینده، البرزین جنوبی اتکلرینده، حتی کرماندا و کویرلرده طبیعی آغاجلارا و چالیقلارا راست گلمك اولور.

ماالاسف، بیر گون بو میشه‌لرین و ستمدن اسگیلیر و آغاجلیقلارین آرادان گئتمه‌سیله، ایران یایلاسی صحتی قورالیقدا، سوسوزلوقا و اعالی ایسه فقر و فلاکته دوچار اولماقدادیر.

داخله خبرلری

اول صفحه‌دن طبع

آذربایجان فرش شرکتی توز فرش قیمتلرینه تخفیف ویردی

آذربایجان فرش شرکتی ۱۱- خرداد ۱۳۲۵ دن اعتبارا توز فرش لرینین قیمتینه گئی تخفیف ویرمیشدیر و حاجیه ساتیلان قرارلا و فرش‌ساتیشی فقط ایله سلسله اولونماقدادیر.